
LINNUNHAUKKUKOKEEN (LINT) SÄÄNNÖT JA OHJEET

HYVÄKSYTTY KENNELLIITON VALTUUSTOSSA 27.11.2011.
VOIMASSA 1.8.2012 ALKAEN.

SUOMEN KENNELLIITTO - FINSKA KENNELKLUBBEN RY.

Sisältö

Linnunhaukkukokeen säännöt	6
1. Kokeiden tarkoitus	6
2. Kokeen luonne	6
3. Osallistumisoikeus ja sen rajoittaminen	6
4. Jääviydet	7
5. Järjestämisluvan myöntäminen	7
6. Kokeen anominen	7
6.1. Kokeenanoja ja järjestelyvastaava	7
6.2. Anomisen määräaika	7
6.3. Anomuksen sisältö	8
6.4. Anomus osoitetaan	8
6.5. Kokeesta ilmoittaminen / tiedottaminen	8
7. Kokeen siirto tai peruutus	8
8. Ylituomari ja hänen varamiehensä	8
9. Palkintotuomarit	9
10. Ilmoittautuminen kokeeseen ja siitä poisjääminen	9
10.1. Ilmoittautuminen	9
10.2. Jälki-ilmoittautuminen	9
10.3. Poisjääminen	9
11. Arvostelu	10
12. Koeluokat ja käsitteet	10
12.1. Koeluokat	10
12.2. Koekauden kestävät linnunhaukkukokeet avoimen luokan koirille	10
12.3. Suorituksen liittyviä käsitteitä	10
13. Koiran loukkaantuminen	11
14. Vastuukysymykset	11
15. Arvosteluasteikko, suorituksen hylkääminen, sulkeminen ja palkintosijaan oikeuttavat pisteet	11
15.1. Ansiopisteet	11
15.2. Virhepisteet	12
15.3. Koiran osasuorituksista johtuva sulkeminen	12
15.4. Palkintosijaan oikeuttavat pisteet	12

16. Kokeiden tulokset	12
16.1. Tulosten tarkastus	12
16.2. Tulosten lähettäminen	12
17. Muutokset sääntöihin ja ohjeisiin	13
18. Valitukset ja erimielisyydet	13
19. Kennelliiton hallitus voi pakottavista syistä rajoittaa kokeisiin ja kilpailuihin osallistumista tai antaa muita niiden toimeenpanoa koskevia erikoismääräyksiä	13
Erillisohteet	14
1. Erityismääräykset ja erillisohteet	14
2. Tutkan ja muiden teknisten apuvälineiden käyttö linnunhaukkukokeessa	14
3. Maastojen arpominen	15
4. Koe-erän aloittaminen, lopettaminen ja kokeen kulku	15
5. Koe-erä	16
5.1. Koe-erän pituus ja erän jatkaminen	16
5.2. Siirtyminen ja koe-erän katkaisu	16
6. Kohtuuton häiriö koe-erän aikana	16
7. Riistalinnut, pyytyöskentely ja parvityöskentely	17
7.1. Riistalinnut	17
7.2. Pyytyöskentely	17
7.3. Parvityöskentely	17
8. Ansiopisteet	19
8.1. Hakutyöskentely	19
8.1.1. Haku	19
8.1.2. Löytökyky	21
8.2. Haukkutyöskentely	23
8.2.1. Merkintä	23
8.2.2. Äänenanto	26
8.2.3. Pysyttäminen	27
8.3. Ensihaukkujen saanti löydöistä	28
8.4. Seuraaminen ja uusintahaukut	28
8.4.1. Seuraaminen	28
8.4.2. Uusintahaukut	31
8.5. Puustalöytö	32
8.6. Lisäansiot	33

9. Virhepisteet	35	3.9. Arvostelupisteiden merkitseminen	53
9.1. Liikaherkyys	35	3.10. Koetapahtumien selostus ylituomarille	53
9.2. Haukun jättäminen	36	3.11. Erimielisyydet kokeen aikana	53
9.3. Muu koetta häiritsevä työskentely	37	3.12. Palkintotuomarin suhtautuminen koiranohjaajaan ja oppaaseen	53
9.3.1. Lintupuun raapiminen ja pureminen	37	3.13. Osallistuminen ylituomarin puhutteluun	54
9.3.2. Työskentelyhaluttomuus	37	4. Koiranohjaajan toimintaohje	55
9.3.3. Tottelemattomuus	37	4.1. Ohjeiden noudattaminen	55
10. Arvosteluohjeita	38	4.2. Koiran kytkeminen oma-aloitteisesti	55
10.1. Koiran työskentelyn rastittaminen	38	4.3. Oikeus esittää toivomuksia	55
10.2. Rastituksen ja pisteiden välinen yhteys	39	4.4. Oikeus ohjata koiraa ja kieltää sitä virheistä	55
10.3. Loppupisteet ja paremmuusjärjestyksen määrääminen	39	4.5. Koesuorituksen hylkääminen	55
10.4. Nollan ja viivan käyttö	39	4.6. Koiranohjaajan suhtautuminen palkintotuomariin ja oppaaseen	55
10.5. Virheiden korjaaminen	40	4.7. Osallistuminen ylituomarin puhutteluun	56
11. Erillisohjeet avoimen luokan koirille koekauden kestäviin linnunhaukkukokeisiin	40	5. Koetoimikunnan toimintaohje	56
12. Taulukot	42		
12.1. Löytökykytaulukko	42		
12.2. Merkintätaulukko	43		
12.3. Pysyttämistäulukko	44		
12.4. Ensihaukkujen saanti löydöistä -taulukko	45		
12.5. Uusintahaukkutaulukko	45		
Toimintaohjeet	46		
1. Lomakkeiden täyttö	46		
2. Ylituomaria koskevat määräykset ja toimintaohjeet	46		
2.1. Erityismääräykset ylituomarille	46		
2.2. Ylituomarin toimintaohje	48		
3. Palkintotuomarin toimintaohje	51		
3.1. Palkintotuomarin tehtävät	51		
3.2. Koe-erän aloittaminen ja lopettaminen	51		
3.3. Kulkujärjestys	51		
3.4. Yleinen kulkusuunta	51		
3.5. Käyttäytyminen maastossa	51		
3.6. Koiran arvosteleminen	51		
3.7. Arvostelukortin täyttäminen	52		
3.8. Tapahtumien selostus koiranohjaajalle	52		

LINNUNHAUKKUKOKEEN SÄÄNNÖT

Hyväksytty Kennelliiton valtuustossa 27.11.2011.

Voimassa 1.8.2012 alkaen.

1. Kokeiden tarkoitus

Kokeiden tarkoituksena on kehittää jäljempänä mainittujen koirarotujen käyttökelpoisuutta linnunmetsästyksessä ja saada tietoa jalostusta varten, pitää linnunmetsästyksen korkeatasoisena koiraurheiluna, kehittää lajin harrastajien yhteistoimintaa sekä tarjota mahdollisuus kilpailla näiden koesääntöjen pohjalta.

2. Kokeen luonne

Linnunhaukkukokeet ovat joko yleisiä, yhdistysten jäsenten välisiä kokeita ja kilpailuja tai rotukohtaisia kokeita ja kilpailuja, joihin osallistumisesta määrätään erillisellä Suomen Kennelliitto ry:n (josta jäljempänä käytetään nimitystä Kennelliitto) hallituksen vahvistamalla säännöllä tai ohjeella.

3. Osallistumisoikeus ja sen rajoittaminen

Kokeisiin saavat osallistua 9 kuukautta täytäneet suomenpystykorvat, karjalankarhukoirat, pohjanpystykorvat ja laikat. Osallistuvien koirien on täytettävä Kennelliiton rekisteröinti-, tunnistusmerkintä- ja rokotusvaatimukset.

Avoimeen luokkaan koira saa osallistua ilman näyttelytulosta. Voittajaluokkaan osallistuvan koiran tulee olla palkittu FCI:n hyväksymän maan kenneljärjestön hyväksymässä näyttelyssä täytettyään 9 kuukautta.

Kokeisiin ei saa osallistua

- sairas koira
- kiimainen narttu

- kantava narttu 30 vuorokautta ennen arvioitua penikointia ja 42 vuorokautta penikoimisen jälkeen
- koira, joka ei täytä Kennelliiton antidopingsäännön vaatimuksia.

Vastaava koetoimitsija ja ylituomarit tarkastavat koiran osallistumisoikeuden.

Koetoimikunnalla on oikeus rajoittaa osallistuvien koirien lukumäärää kulloinkin voimassa olevien ohjeiden mukaisesti, jos koejärjestelyt niin vaativat. Rajoittamistapa tulee ilmetä koeanomuksessa. Koiranomistajille ilmoitetaan kokeeseen pääsystä viimeistään ilmoittautumisajan päättyessä.

4. Jääviydet

Käytetään kulloinkin voimassa olevaa Kennelliiton yleistä sääntöä.

5. Järjestämisluvan myöntäminen

Näitä sääntöjä noudatetaan FCI:n, Kennelliiton hallituksen ja kennelpiirin myöntämissä kokeissa. FCI myöntää kansainväliset kokeet.

Kennelliiton hallitus myöntää Suomen Pystykorvajärjestön esityksestä valtakunnalliset mestaruuskilpailut, niiden valintakokeet ja maaottelut. Kennelpiirit myöntävät yleiset ja jäsentenväliset kokeet.

6. Kokeen anominen

6.1. Kokeenanoja ja järjestelyvastaava

Kokeiden toimeenpanoluvan anoo järjestävä yhdistys, jonka pitää olla Kennelliiton jäsen. Rotujärjestön /-järjestöjen jäsenyyttä pidetään suotavana. Kokeen järjestelyistä huolehtii järjestävän yhdistyksen nimeämä koetoimikunta.

6.2. Anomisen määräaika

Kokeet on anottava kulloinkin voimassa olevien Kennelliiton määräaikailmoitusten mukaan.

6.3. Anomuksen sisältö

Koeanomuksessa on mainittava:

- järjestävä yhdistys, koemuoto, kokeen luonne ja osanot-
torajoitukset
- koeaika ja -paikka
- koeluokat
- osanottomaksun suuruus sekä kenelle ja mihin mennessä
ilmoittautuminen ja osanottomaksu suoritetaan
- tehtävään suostunut ylituomari ja hänen varamiehensä
- vastaava koetoimitsija.

6.4. Anomus osoitetaan

Anomus osoitetaan aina sen kennelpiirin hallitukselle, jonka alueella koe järjestetään. Jäljennös koeanomuksesta toimitetaan järjestävän yhdistyksen kotipaikan mukaiselle kennel-
piirille.

6.5. Kokeesta ilmoittaminen / tiedottaminen

Kennelpiirit toimittavat myöntämistään virallisista kokeista listan Kennelliiton määräaikaisilmoitusten mukaisesti julkais-
tavaksi Koiramme -lehdessä. Kokeenjärjestäjä voi omatoimi-
sesti tiedottaa kokeesta.

7. Kokeen siirto tai peruutus

Käytetään kulloinkin voimassa olevaa Kennelliiton yleistä
sääntöä.

8. Ylituomari ja hänen varamiehensä

Myöntäessään linnunhaukkukokeen kennelpiiri nimeää sa-
malla ylituomarin ja hänelle varamiehen. Järjestävä yhdistys
voi tehdä näistä myös koeanomuksessaan esityksen. Ylituo-
marin ja hänen varamiehensä tulee olla Kennelliiton hyväk-
symiä linnunhaukkukokeiden ylituomareita sekä Kennelliiton
ja rotujärjestön (Suomen Pystykorvajärjestön tai Suomen Lai-
kajärjestön) jäseniä.

Ulkomaalaisen ylituomarin tulee olla Kennelliiton ja rotujär-
jestön hyväksymä, näillä säännöillä pätevyity sekä kotimaas-
saan FCI:n hyväksymän kenneljärjestön jäsen.

Koirien arvostelua koskevat määräykset ja muut toimintaoh-
jeet ylituomarille määritellään tarkemmin näihin sääntöihin
liittyvissä erillis- ja toimintaohjeissa.

9. Palkintotuomarit

Kokeeseen ilmoittautuneen kotimaisen koiranomistajan tulee
nimetä ylituomarin käyttöön palkintotuomari.

Myös koetoimikunta voi nimetä palkintotuomareita ylituo-
marin käyttöön. Palkintotuomarin on oltava Kennelliiton tai
rotujärjestön (Suomen Pystykorvajärjestön tai Suomen Lai-
kajärjestön) jäsen.

Ulkomaalaisen palkintotuomarin tulee olla näillä tai muilla
yhtenevillä koesäännöillä pätevyity sekä kotimaassaan FCI:n
hyväksymän kenneljärjestön jäsen.

Koirien arvostelua koskevat määräykset ja muut toimintaoh-
jeet palkintotuomarille määritellään tarkemmin näihin sään-
töihin liittyvissä erillis- ja toimintaohjeissa.

10. Ilmoittautuminen kokeeseen ja siitä poisjääminen

10.1. Ilmoittautuminen

Ilmoittautuminen on tehtävä viimeistään 5 vuorokautta ennen
koetta.

10.2. Jälki-ilmoittautuminen

Koetoimikunnalla on oikeus hyväksyä myös jälki-ilmoittau-
tumisja ja se voi periä niistä kaksinkertaisen osanottomaksun.

10.3. Poisjääminen

Koetoimikunnalle on ilmoitettava poisjääminen ja poisjäämi-
sen syy hyvissä ajoin ennen kokeen alkua. Osanottomaksua ei

palauteta ilman pätevää syytä. Pätevänä syynä poisjäämiseen pidetään esim. koiran alkanutta kiimaa sekä koiran tai koiranhjajaan sairautta.

11. Arvostelu

Arvostelu määritellään tarkemmin näihin sääntöihin liittyvisä erillisohjeissa.

12. Koeluokat ja käsitteet

12.1. Koeluokat

Koirat kilpailevat joko avoimessa luokassa (AVO) tai voittajaluokassa (VOI). Voittajaluokassa kilpailevat ne koirat, jotka ovat saaneet aikaisemmin avoimen luokan ensimmäisen palkinnon.

12.2. Koekauden kestävät linnunhaukkukokeet avoimen luokan koirille

Koekauden kestävien linnunhaukkukokeiden yksityiskohtaiset erillisohjeet on tarkemmin määritelty näihin sääntöihin liittyvissä erillisohjeissa.

12.3. Suoritukseen liittyviä käsitteitä

Suljettu. Sulkeminen johtuu aina koirasta tai sen tekemisistä tai tekemättä jättämisistä. Sulkemiseen asti koiran työskentely arvostellaan, rastitetaan ja annetaan pisteet, mutta koira ei saa palkintosijaa, loppupisteitä eikä sijoitusta.

Luopui. Koiranhjaja luopuu kesken kokeen. Luopumiseen asti koiran työskentely arvostellaan, rastitetaan ja annetaan pisteet, mutta koira ei saa palkintosijaa, loppupisteitä eikä sijoitusta.

Keskeytetty. Palkintotuomari keskeyttää koiran koesuorituksen esim. sairastumisen tai loukkaantumisen vuoksi tai koira joutuu vaaraan. Koiran suoritus keskeyttämiseen asti arvostellaan, rastitetaan ja annetaan pisteet. Ansaitut pisteet tulevat koiran hyväksi sen lopullisena tuloksena. Koiralle annetaan myös palkintosija, loppupisteet sekä sijoitus.

Hylätty. Suoritus hylätään palkintotuomarin toimesta muista syistä, esim. tutkan käyttö. Koiran työskentelyä ei arvostella ollenkaan eikä koira saa sijoitusta.

13. Koiran loukkaantuminen

Palkintotuomari keskeyttää koiran koesuorituksen koiran loukkaannuttua. Koiran suoritus keskeyttämiseen asti arvostellaan, rastitetaan ja annetaan pisteet. Ansaitut pisteet tulevat koiran hyväksi sen lopullisena tuloksena. Koiralle annetaan myös palkintosija, loppupisteet sekä sijoitus.

14. Vastuukysymykset

Koiranomistaja vastaa koiran aiheuttamista ja koiralle aiheutuneista vahingoista.

15. Arvosteluasteikko, suorituksen hylkääminen, sulkeminen ja palkintosijaan oikeuttavat pisteet

Koiran arvostelu suoritetaan seuraavia ansio- ja virhepisteasteikkoja käyttäen.

15.1. Ansiopisteet

15.1.1. Hakutyöskentely	0–25
15.1.1.1. Haku	0–10
15.1.1.2. Löytökyky	0–15
15.1.2. Haukkutyöskentely	0–35
15.1.2.1. Merkintä	0–10
15.1.2.2. Äänenanto	0–5
15.1.2.3. Pysyttäminen	0–20
15.1.3. Ensihaukkujen saanti löydöistä	0–10
15.1.4. Seuraaminen ja uusintahaukut	0–20
15.1.4.1. Seuraaminen	0–10
15.1.4.2. Uusintahaukut	0–10
15.1.5. Puustalöytö	0–5
15.1.6. Lisäansiot	0–5
Yhteensä	0–100

15.2. Virhepisteet

15.2.1. Liikaherkkyys	0–10
15.2.2. Haukun jättäminen	0–10
15.2.3. Muu koetta häiritsevä työskentely	0–10
Yhteensä	0–30

15.3. Koiran osasuorituksista johtuva sulkeminen

Koira suljetaan kokeesta, jos se ansiopisteiden kohdista 15.1.1.1. *Haku* tai 15.1.4.1. *Seuraaminen*, saa nolla (0) pistettä tai jos mikä tahansa koiran virheistä on kymmenen (10) pisteen arvoinen.

15.4. Palkintosijaan oikeuttavat pisteet

Palkintosija	1.	2.	3.
AVO	70	60	45
VOI	75	65	50

Kansainvälisissä kokeissa CACIT ja VARACACIT voidaan esittää koiralle FCI:n kulloinkin voimassa olevan ohjeen mukaan.

16. Kokeiden tulokset

16.1. Tulosten tarkastus

Kokeen sihteeri tarkastaa kaikki laskelmat ja huolehtii tulosten merkitsemisestä Kennelliiton koepöytäkirjalomakkeelle sekä linnunhaukkukokeen koirakohtaisille lomakkeille ja jättää ne viipymättä ylituomarin tarkastettaviksi. Ylituomarin on vahvistettava lomakkeet ja tulokset allekirjoituksellaan.

16.2. Tulosten lähettäminen

Koetoimikunnan on lähetettävä ylituomarin tarkastamat ja vahvistamat koepöytäkirjat sekä koirakohtaiset pöytäkirjat viikon kuluessa kokeen päättymisestä koeluvan myöntäneelle kennelpiirille.

Kennelpiirin on lähetettävä Kennelliitolle ja rotujärjestöille kuuluvat pöytäkirjojen kappaleet kahden viikon kuluessa kokeen päättymisestä.

17. Muutokset sääntöihin ja ohjeisiin

Suomen Pystykorvajärjestö esittää vuosikokouksensa hyväksymät sääntömuutokset Kennelliiton valtuuston vahvistettavaksi.

Näihin sääntöihin liittyvät ohjeet vahvistaa Kennelliitto Suomen Pystykorvajärjestön hallituksen esityksestä.

18. Valitukset ja erimielisyydet

Käytetään kulloinkin voimassa olevaa Kennelliiton yleistä sääntöä.

19. Kennelliiton hallitus voi pakottavista syistä rajoittaa kokeisiin ja kilpailuihin osallistumista tai antaa muita niiden toimeenpanoa koskevia erikoismääräyksiä

Sääntöjen liitteenä Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevat säännöt ja ohjeet.

Linnunhaukkukokeiden suorittamisessa ja koirien arvostelussa noudatettavat erillisohjeet

Hyväksytty Kennelliitossa 6.3.2012.

Voimassa 1.8.2012 alkaen.

1. Erityismääräykset ja erillisohjeet

Yksityiskohtaisina erityismääräyksiä käsitellään kokeessa hyväksyttävät riistalinnut, pyytyöskentely ja parvityöskentely.

Kokeen suorittaminen ja koirien arvostelu perustuu yksityiskohtaisiin määräyksiin, joiden perusteella arvostellaan koiran hakutyöskentely, haukkutyöskentely, ensihaukkujen saanti löydöistä, seuraaminen ja uusintahaukut, puustalöytö sekä lisäansiot. Virheellisinä suorituksina määritellään liikaheikkyyks, haukun jättäminen ja muu koetta häiritsevä työskentely.

Yksityiskohtaisia määräyksiä täydentävät niitä koskevat pistetaulukot.

Ylituomarin, palkintotuomarin, koiranohjaajan ja koetomikunnan velvollisuudet ja tehtävät määritellään lähemmin erillisillä toimintaohjeilla, jotka hyväksyy Suomen Pystykorvajärjestö.

2. Tutkan ja muiden teknisten apuvälineiden käyttö linnunhaukkukokeessa

Tutkapannan, puhelimen ja muiden koiran paikannuslaitteiden käyttö arvostelun apuna on kielletty. Paikannuslaite saa olla kytkettynä koiralla linnunhaukkukokeessa, mutta sen käyttö kokeen aikana on kielletty.

Kokeen aikana koiran paikannuslaitteen käyttö johtaa koesuorituksen hylkäämiseen.

Kiikari on sallittu apuväline, mutta muiden teknisten apuvä-

lineiden käyttö **koiran arvostelussa** on kielletty. Paikannuslaitetta voidaan käyttää suunnistukseen vain palkintotuomarin valvonnassa. Sitä ei saa käyttää koiran arvosteluun eli ei mitata matkoja ym. Jos tuomarina toimii henkilö, joka käyttää lääkärin määräämää kuulolaitetta voidaan sen käyttö hyväksyä myös koiran arvostelussa.

3. Maastojen arpominen

Koirien koemaastot arvotaan **ylituomarin valvonnassa** sen jälkeen, kun tuomarit on sijoitettu tai arvottu koemaastoihin. Mikäli arvottu tuomari on jäävi tehtävänsä, on ylituomarilla oikeus tarvittaessa järjestää tuomarit koirittain.

4. Koe-erän aloittaminen, lopettaminen ja kokeen kulku

Koiranohjaajan on aloitettava koe-erä palkintotuomarin määräämässä paikassa ja määräämänä aikana. Ohjaaja saa jalotella koiraansa ennen koe-erän alkua.

Palkintotuomari määrää yleisen kulkusuunnan sekä kaikki asiat maastossa näiden sääntöjen ja ohjeiden mukaan.

Koiranohjaajalla on oikeus esittää palkintotuomarille kohdullisia toivomuksia mm. kulkusuuntaa koskevissa asioissa sekä ohjata koira ja kieltää sitä virheistä kuitenkin koetta häiritsemättä. Palkintotuomarin on ilmoitettava selvästi koiranohjaajalle koe-erän alkaminen ja päättyminen sekä koe-erän mahdollinen katkaisu ja uudelleen aloittaminen. Koiran kunkin työskentelyn päättyessä palkintotuomari esittää lyhyen tulkintansa tapahtuneesta.

Koiranohjaaja saa kytkeä ja irrottaa koiran vain palkintotuomarin käskystä tai luopuessaan kokeesta, koiran joutuessa luvattomalle alueelle tai ilmeiseen vaaraan.

Jos koiranohjaaja luopuu kokeesta, on hänen ilmoitettava siitä maastossa heti palkintotuomarille tai muualla luopuessaan ensisijaisesti ylituomarille. Samalla on ilmoitettava luopumisen syy.

5. Koe-erä

5.1. Koe-erän pituus ja erän jatkaminen

Koe-erän pituus on tasan neljä (4) tuntia. Koko koe-erän ajan tulee pyrkiä lintutyöskentelyyn.

Mikäli koira vielä koe-erän umpeuduttua ottaa jatkuvasti uusintahaukkuja samasta linnusta tai parvesta, katkaistaan koe-erä koiranomistajan harkitsemana ajankohtana. Mikäli koe-erää jatketaan siitä syystä, että koira on lintutyöskentelyssä, on tämä **aina todettava**. Koira on lintutyöskentelyssä silloin, kun se on löydön jälkeisessä seuraamisessa, ensi- tai uusintahaukulla tai niiden jälkeisessä seuraamisessa. **Itse löytö on tapahduttava koe-erän aikana**. Koe-erän aikana tapahtunut löytö ja sen seurauksena alkanut kyselevä haukku, joka on jatkunut yli koe-erän ajan sallitaan, jos se johtaa hyväksytyyn haukkuun.

5.2. Siirtyminen ja koe-erän katkaisu

Siirtymänä voidaan pitää esim. suuren hakkuuaukon tai suoalueen ylitystä. Tällaisen alueen tulee olla siirtymissuunnassa ainakin 0,5–1 kilometrin pituinen maastosta riippuen ja siirtymisajan tulee olla vähintään kymmenen (10) minuuttia.

Siirtymiseen käytetty aika ei kuulu koe-erään. Siirtyminen suoritetaan koira kytkettynä. Siirtymisaika alkaa koiran kytkemisestä ja päättyy uuteen irtilaskuun. Koe-erä voidaan katkaista ainoastaan siirryttäessä koalueelta toiselle tai häiritsevän esteen johdosta. Jos häiritsevä este on sellainen, että joudutaan siirtymään kokonaan uuteen maastoon voidaan siirtyminen tehdä myös autolla. **Muutoin autolla siirtymiset koe-erän aikana on kielletty**. Uuteen maastoon siirtymisestä on aina sovittava kokeen ylituomarin kanssa.

6. Kohtuuton häiriö koe-erän aikana

Häiritsevä este

Häiritsevänä esteenä voidaan pitää olosuhteista riippuen mm.

irtokoiraa, joka häiritsee kokeen kulkua, alueella käyvää jäni-sajoa sekä hirvenmetsästystä, sään muuttumista erittäin epäedulliseksi tai muuta sellaista seikkaa, että oikeudenmukaisuus vaatii kokeen keskeyttämistä joksikin aikaa. Ratkaisun häiritsevän esteen hyväksymisestä tekee ylituomari.

Häiritsevän esteen lakattua vaikuttamasta koe-erää jatketaan kyseisessä maastossa tai asian niin vaatiessa uudessa maastossa.

7. Riistalinnut, pyytyöskentely ja parvityöskentely

7.1. Riistalinnut

Riistalinnuiksi katsotaan metso, teeri ja pyy. Koiranohjaajan ei tarvitse hyväksyä pyytyöskentelyä. Asia on kysyttävä ennen koe-erän alkua koiranohjaajalta.

7.2. Pyytyöskentely

Jos koira pyyn pyrhdellessä saa siitä useampia haukkuja, tulkitaan pyrhdellyt siirtymisenä. Koira saa näin ollen parhaassa tapauksessa yhdestä pyystä yhden haukun ja korkeintaan kymmenen (10) minuuttia haukkuaikaa. Uusintahaukkuu pyylle ei siis hyväksytä.

7.3. Parvityöskentely

Parveksi käsitetään kahden tai useamman linnun ryhmä, jossa lintujen voidaan katsoa olevan saman hyväksyttävän haukun alueella. Parveen voi kuulua eri lajin lintuja.

Parvityöskentely voi olla parven vyörytystä tai siinä voi myös syntyä usia ensihaukkuja tai uusintahaukkuja.

Parven vyörytyksessä on kysymys siirtyilevästä haukusta tai lyhyistä haukkusarjoista, kun parven linnut siirtyilevät jatkuvasti toinen toisensa perässä koiran näkyvissä. Tällöin koira saa vain lyhyitä yhteen tai useampaan lintuun kohdistuvia haukkuja. Haukkujaksi parven vyörytyksessä lasketaan vain **yhtäjaksoiset, kiinteät** haukkujaksot.

Parven vyörytyksestä lasketaan koiran hyväksi haukkuaikaa enintään 10 minuuttia. Vyörytys lasketaan yhdeksi haukuksi ja yhdeksi löytömahdollisuudeksi. Uusintahaukkuja ei parven vyörytyksessä synny.

Koira saakoon jatkaa parven vyöryttämistä koiranohjaajan harkinnan mukaan, jotta nähdään, saako se parven hajalle, jolloin päästäisiin normaalityöskentelyyn. Jos parvi ei hajoa riittävästi, voidaan koiranohjaajan niin halutessa, siirtyä uuteen maastokohteeseen.

Parvityöskentely ei ole kuitenkaan aina pelkkää parven vyörytystä. Jos parven kaikki linnut tai osa parvesta, jota koira lähtee seuraamaan, karkottuvat samanaikaisesti ja siirtyvät peitteisessä maastossa koiralta näkymättömiin tai avoimessa maastossa (suot, hakkuuaukeat, pellot) vähintään kiitettävän seuraamismatkan (250 m), on tästä saatu uusi haukku käsiteltävä uusintahaukkuna.

Jos parvesta erkanee yksittäinen lintu, jota koira lähtee seuraamaan, käsitellään parvityöskentelyn jälkeinen työskentely kuten työskentely yksittäisellä linnulla. Jos koira osaparven tai yksittäisen linnun seuraamisen jälkeen tulee takaisin haukkumaan lähtöpaikalle jääneitä lintuja, voidaan näin syntynyt uusi haukku käsitellä uutena löytönä ja uutena ensihaukkuna, jos palaamista edeltänyt seuraaminen on johtanut uusintahaukkun tai se on muuten ollut kiitettävää. Muutoin uusi haukku käsitellään edellisen haukun jatkona.

Parvityöskentelyä arvosteltaessa, varsinkin avoimessa maastossa, on tapahtumien arviointi suoritettava koiran näkökulmasta eli onko koiralla ollut näköyhteys siirtyviin lintuihin vai ovatko esim. pellonlaitatiheiköt, pitkä heinikkö yms. katkaisseet sen.

Hyvin tavanomaista parvityöskentely on myöhäisyyksyllä sekä talvella, jolloin näkemä- ym. olosuhteet ovat yleensä alkusyksyä huomattavasti paremmat. Tämä tulee huomioida myös arvostelussa.

Parvityöskentelystä on aina annettava mahdollisimman seikkaperäinen ja tarkka selostus ylituomarille.

8. Ansiopisteet

8.1. Hakutyöskentely (0–25 pistettä)

8.1.1. Haku (0–10 pistettä)

Haulla tarkoitetaan koiran liikkumista maastossa. Haun arvostelussa kiinnitetään huomio pelkästään koiran liikkeen laajuuteen ja nopeuteen. Haun tarkoituksenmukaisuus, kuten haju-, kuulo- ja näköaistin käyttö haun aikana sekä hakukuvio voidaan huomioida lisäansiopisteissä.

Maaston ja kelin vaikutus

Maaston laatu ja keliolosuhteet vaikuttavat haun nopeuteen, laajuuteen ja koiran näyttämystiheyteen. Runsas aluskasvillisuus, paksu lumipeite sekä maaston vaikeakulkuisuus vaikeuttavat hakua.

Jos hakuolosuhteet ovat selvästi normaalia huonommat, niin **ylituomari** voi korottaa hakupisteitä korkeintaan 2 pisteellä rastiusta muuttamatta. Mahdolliset ylituomarin tekemät pistekorotukset on mainittava koirakohtaisen pöytäkirjan kohdassa ”Huomautuksia”.

Arvosteluohje

Haku arvostellaan sen mukaan, miltä se on koe-erän aikana keskimäärin näyttänyt. **Linnuton maasto ei saa vaikuttaa alentavasti eikä korottavasti hakupisteisiin.** Hetkelliset huippukohdat ja heikot kohdat jätetään vähemmälle huomiolle. Koiran seisautuminen kuuntelemaan haun aikana, joka voi linnun löytymisen kannalta olla tärkeää, ei saa vaikuttaa hakunopeuden arviointiin. Koiran haku voi olla edessä sahaavaa, kiertohakua tai tältä väliltä. Haun arvostelussa käytetään seuraavaa ohjetta:

Hakunopeus

Nopea: Koira liikkuu valtaosan koeajasta ripeästi laukaten.

Keskinkertainen: Koira liikkuu valtaosan koeajasta enimmäkseen laukaten.

Hidas: Koira liikkuu valtaosan koeajasta enimmäkseen ravaten.

Hakulaajuus

Laaja: Hakulaajuus 250–400 m ryhmän eteen ja sivuille. Yhteydenottoväli 5–15 min.

Keskinkertainen: Hakulaajuus 150–250 m ryhmän eteen ja sivuille. Yhteydenottoväli 2–5 min.

Lähihakuinen: Hakulaajuus 50–150 m ryhmän eteen ja sivuille. Yhteydenottoväli 0–2 min.

Hakupisteet määräytyvät alla olevan taulukon mukaisesti.

Haku	Pisteet
nopea ja laaja	9–10
keskinkertainen ja laaja	8
nopea ja keskinkertainen	7
hidas ja laaja	6
keskinkertainen ja keskinkertainen	5–6
nopea ja lähihakuinen	5
hidas ja keskinkertainen	4
keskinkertainen ja lähihakuinen	3
hidas ja lähihakuinen	1–2

Yhteydenpito

Koiran hakuun kuuluu oleellisena osana yhteydenpito. Hyvältä yhteydenpidolta vaaditaan, että koira näyttäytyy ryhmälle hakua suorittaessaan keskimäärin 5–15 minuutin välein. Liian harva yhteydenpito alentaa hakupisteitä alla olevan taulukon

mukaisesti. Yhteydenottoväli on laskettava keskimäärin koko koe-erän aikana. **Työskentelyajat vähennetään pois kokonaisajasta.**

Liian harvan yhteydenpidon vaikutus hakupisteisiin, yhteydenpitoaika keskimäärin

Yli 15 minuuttia	–1 pist.
Yli 25 minuuttia	–2 pist.
Yli 35 minuuttia	–3 pist.
Yli 45 minuuttia	–4 pist.

Koiran katoaminen

Jos koira muun syyn kuin lintutyöskentelyn tai häiritsevän esteen vuoksi on ryhmän tietämättömissä yhtäjaksoisesti yli tunnin, suljetaan koira kokeesta. Jos koe-erä (4 h) päättyy ennen sulkemisajan (1 h) täyttymistä jatketaan koe-erää niin kauan, että voidaan todeta johtaako koiran katoaminen sulkemiseen.

Huom! Eri asia kuin ”Tottelemattomuus”, joka arvostellaan kohdassa 9.3.3.

8.1.2. Löytökyky (0–15 pistettä)

Löytökyvyllä tarkoitetaan koiran kykyä löytää maastossa olevat riistalinnut riippumatta siitä, ovatko ne maassa tai puussa. Löytökyky arvostellaan taulukon perusteella. Pistemäärä saadaan löytömahdollisuuksien ja löytöjen lukumäärien perusteella.

Löytömahdollisuus

Yhtenä löytömahdollisuutena pidetään koemaastossa olevaa yksinäistä riistalintua tai parvea, jonka katsotaan olleen koiran ulottuvilla. Löytömahdollisuudesta voi syntyä koiran löytö tai olla syntymättä. Mikäli koira ottaa parven eri linnuista useampia haukkuja, on löytömahdollisuuksien lukumäärä tällöin sama kuin ensihaukkujen lukumäärä. Mikäli koira seuraamisen jälkeen palaa parven luo, mutta ei saa uutta haukkuja, niin tilanteesta ei synny uutta löytömahdollisuutta. Parvi, jota

koira vyöryttää, on yksi löytömahdollisuus, yksi löytö ja yksi ensihaukku.

Katso lisäksi erityismääräyksien kohta 7.3. Parvityöskentely.

Löytömahdollisuuksia eivät ole

Koiran lintutyöskentelyn aikana ei ryhmän edetessä karkotuneita lintuja pidetä löytömahdollisuuksina. Löytömahdollisuutena ei myöskään pidetä lintuja, jotka karkottuvat mentäessä sellaiselle haukulle, jota ei ehditä toteamaan (= toteamaton) tai jos koira haukkuu sellaista eläintä, jota ei pidetä virheenä (= ei aiheuta rastitusta). Sitä vastoin löytömahdollisuuksia ovat linnut, jotka karkottuvat todetun tyhjän haukun tai virheeksi laskettavan eläinhaukun aikana (= aiheuttaa rastituksen).

Uusintahaukulla olevaa lintua tai parvea ei pidetä uutena löytömahdollisuutena. Mikäli puihin tai maahan jää lintuja parvesta, josta koira on jo saanut löydön, ei ryhmän jatkossa löytöpaikan välittömästi läheisyydestä karkottamia saman parven lintuja pidetä löytömahdollisuuksina.

Löytömahdollisuutena ei myöskään pidetä lintua tai parvea, joka lentää sellaisten maasto- yms. esteiden yli, että koiran seuraaminen on estynyt ja näin ollen haukun saaminen katsotaan mahdottomaksi (esim. vesistö, laajat louhikot ja kalliojyrkänteet, auratut hakkuuaukiot, laajat peltoalueet, koiran läpipääsemättömät aidat, vilkasliikenteiset tiet). Mikäli koiranohjaaja on ilmoittanut, ettei pyytyöskentelyä huomioida, ei pyitä lasketa löytömahdollisuuksiksi.

Löytö

Löytönä pidetään sitä, kun koira löytää linnun koealueelta riippumatta siitä, saako koira linnusta haukun tai ei. Mikäli ei ole täyttä varmuutta siitä, löysikö koira omatoimisesti linnun, vai vasta sen karkotessa ryhmää, katsotaan tapaus koiran löydöksi, jos koira oli linnun karkotessa lähempänä sitä kuin ryhmä. Lintu voidaan myös laskea koiran löydöksi, vaikka se

karkkooa ryhmää, jos koiralla nähdään olevan vainu linnusta ja se karkkoamishetkellä yrittää sitä myös löytää. Tällainen tilanne saattaa syntyä varsinkin silloin, kun koira etsii puussa olevaa lintua.

Löytökykytaulukon käyttö

Koiran löytökykypistemäärä saadaan löytömahdollisuuksien lukumäärän ja löytöjen lukumäärän risteyskohdasta. Jos löytömahdollisuuksien lukumäärä on ollut yli 10, jaetaan niiden ja myös löytöjen lukumäärä kahdella. Löytöjen lukumäärä pyöristetään lähinnä suurempaan kokonaislukuun ja löytömahdollisuuksien lukumäärä lähinnä pienempään kokonaislukuun. Mikäli löytömahdollisuuksia on ollut yli 20, menetellään vastaavasti, mutta jakajana on kolme jne.

Katso ”Löytökykytaulukko” kohdasta 12.1.

8.2. Haukkutyöskentely (0–35 pistettä)

8.2.1. Merkintä (0–10 pistettä)

Merkinnällä tarkoitetaan koiran kykyä haukkuessaan osoittaa sijoittumisellaan ja käyttäytymisellään linnun olinpaikka. Tulos käytännön metsästyksessä riippuu olennaisesti merkinnän tarkkuudesta. Hyvä koira merkitsee lähes aina oikein ja tarkasti.

Pisteet määräytyvät merkintätaulukosta. Pistemäärä saadaan merkintöjen lukumäärän ja yksittäisten haukkujen merkintäpisteiden summan perusteella.

Arvosteluohje

Haukun hyväksymisen ja merkinnän arvostelun edellytyksenä on, että joko linnusta tai koirasta saadaan haukulla tai välittömästi haukun katkettua näköhavainto.

Poikkeuksena on kuitenkin tilanne, jossa hyvin peitteinen maasto tai muu näköeste estää näköhavainnon saannin. Tällaisessa tilanteessa merkintä voidaan arvostella ja haukku hyväksyä pelkän kuulohavainnon perusteella. Hyväksymisen

edellytyksenä kuitenkin on, että sekä koirasta että linnusta saadaan varma kuulohavainto haukulla tai linnun karkkoamistilanteissa. Tapahtuman täytyy olla niin lähellä ryhmää, että kuulon perusteella pystytään ehdottoman varmasti määrittelemään merkinnän tarkkuus sekä se, että karkkoako haukulta kokeessa hyväksyty riistalintu. Jos koira haukkuu maassa olevaa lintua tai lintuja, ei haukkua hyväksytä eikä merkintää arvostella.

Merkinnän lajit

Merkintä arvostellaan hyväksytyissä lintuhaukuissa. Merkinnän lajit ovat kiitettävä, tyydyttävä ja heikko.

Kiitettävä merkintä (3 pistettä)

Merkintä on kiitettävä, jos sen perusteella voidaan varmuudella päätellä puu, jossa lintu istuu.

Merkitessään kiitettävästi koira yleensä käyttäytyy varmasti sekä osoittaa katseellaan ja olemuksellaan linnun istumispaikan.

Hyvin peitteisessä maastossa voidaan merkintä hyväksyä kiitettäväksi, jos joko linnusta tai koirasta on näköhavainto ja haukkutyöskentely voidaan äänen perusteella todeta tarkaksi. Merkintä voi olla kiitettävä vaikka koira onkin suhteellisen kaukana lintupuusta. Tällainen tulee kysymykseen lähinnä kokeneilla koirilla avoimessa maastossa lintujen ollessa arkoja. Tällöin koira kuitenkin käytöksellään ja kiinteällä haukulla merkitsee linnun.

Jos koira haukkuu parven yksittäistä lintua ja merkitsee sen kiitettävästi, huolimatta muista ääntelevistä ja siirtyvistä linnuista, voidaan tämä ottaa huomioon lisäansio pisteissä.

Tyydyttävä merkintä (2 pistettä)

Merkintä arvostellaan tyydyttäväksi silloin, kun koira ei pysty tarkasti osoittamaan linnun istumapuuta, vaan haukkuu puuryhmää, jossa lintu istuu. Jos koira saman haukun aikana haukkuu kiinteästi useampaa kuin kahta parven lintua, arvostellaan

merkintä tyydyttäväksi. Samoin toimitaan parvesta karkonneen yksittäisen linnun tai osaparven seuraamisen jälkeen syntyneen jatkohaukun merkintää arvosteltaessa. Merkintä on tyydyttävä, kun se kuulon perusteella on todettu tarkaksi. Kuulon perusteella merkintä voidaan todeta korkeintaan tyydyttäväksi.

Heikko merkintä (1 piste)

Merkintä arvostellaan heikoksi silloin, kun koira ei pysty kiinteästi osoittamaan puuryhmää, jossa lintu istuu. Heikossa merkinnässä haukku on tällöin yleensä siirtyilevää ja epävarmaa eli ns. aluehaukkua, mutta koira pysyttelee kuitenkin haukkukohteen läheisyydessä. Parvessa koira ei saa yhteen lintuun kohdistuvia kiinteitä haukkuja, vaan siirtyilee jatkuvasti ja haukkuu ns. aluehaukkua.

Heikolla merkinnällä hyväksyttäviä haukkuja ovat myös laajojen hakkuuaukeiden, avosoiden ja peltojen takana tapahtuvat haukut, joissa nähdään lintu tai linnut ja koiran kuullaan haukkuvan linnun tai lintujen välittömässä läheisyydessä.

Ei hyväksyttävä merkintä

Jos merkintä ei täytä edes heikon merkinnän vaatimuksia, ei haukkua hyväksytä eikä haukkutyöskentelyä arvostella. Tällainen tilanne voi olla kyseessä silloin kun etäisyys haukkupaikalle on niin pitkä, ettei merkinnän toteamiseksi saada riittävän luotettavaa näkö- ja kuulohavaintoa.

Merkintää ei myöskään arvostella eikä haukkua hyväksytä, mikäli koiralla on kiinteä väärä merkintä.

Arvosteluohjeita

Merkintä parvessa pitää todeta samoin kuin yksittäiselle linnulle.

Katso ”Merkintätaulukko” kohdasta 12.2.

8.2.2. Äänenanto (1–5 pistettä)

Äänenannon tarkoituksena on ilmoittaa metsästäjälle, että koira on löytänyt puussa olevan linnun ja estää lintua kuulemasta metsästäjän tulo haukulle. Äänenannolla saattaa olla vaikutusta myös linnun pysyttämiseen. On kuitenkin muistettava, että äänenanto ja pysyttäminen arvostellaan omina ansiokohtinaan. Pitkät haukut eivät sinänsä edellytä korkeita äänenantopisteitä.

Arvosteluohje

Äänenanto arvostellaan keskimääräisen vaikutelman mukaan huomioiden lähinnä tarkasti merkityt pitkät haukut.

Äänenanto voidaan arvostella, jos haukkutiheys voidaan mitata vähintään 15 sekunnin ajalta.

Kiitettävänä pidetään äänenantoa, kun se on sekä riittävän tiheää että myös kuuluvaa, tasaista ja soinnukasta. Jos koira tarkoituksenmukaisesti ja selvästi sopeuttaa äänenantonsa haukkukohteen mukaan, lisää se suorituksen arvoa. Jos koira pitää pitkien ja tasaisten haukkusarjojen välillä pienen tauon, ei sitä ole laskettava koiralle viaksi. Harva, katkonainen ja heikosti kuuluva haukku on huono. Haukun kuuluvuutta arvosteltaessa tulee ottaa huomioon maasto- ja sääolosuhteet. Kielteisenä pidetään lisäksi karkeaa, vihaiselta vaikuttavaa, sameaa, vihlovan terävää tai ulvovaa haukkuu. Tuomari arvostelee äänenannon näkemyksensä mukaan huomioiden äänenannon kokonaisuudessaan. Jokainen rastituksen pudotus pudottaa äänenantopisteitä yhdellä pisteellä.

Kuitenkin koiralle annetaan vähintään yksi (1) piste äänenannosta, mikäli sen äänenanto on pystytty arvostelemaan.

Haukkutiheyden mittaaminen

Haukkutiheys mitataan haukahduksina minuutissa yhdestä tai useammasta hyvästä haukusta. Mittaus suoritetaan lyhyehköinä (esim. 15 s.) jaksoina ja muunnetaan haukahduksiksi minuutissa. Haukkutiheyttä voidaan pitää kiitettävänä, jos se

on vähintään sata haukahdusta minuutissa.

8.2.3. Pysyttäminen (0–20 pistettä)

Pysyttämisellä tarkoitetaan koiran kykyä saada lintu pysymään haukulla.

Toimintaohje

Edellytyksenä linnun pysymiselle haukulla on yleensä se, että lintu ei ole tietoinen koeryhmästä. Ryhmän on tämän vuoksi käyttäydyttävä haukulle edetessään ehdottoman varovaisesti.

Koiralla tulee olla mahdollisuus kullakin haukulla 10 minuutin haukkuaikaan.

Jottei pysyttämistä häirittäisi, etenee ryhmä haukun alkaessa vain niin lähelle haukkuu, että ainakin äänen perusteella voidaan todeta, onko merkintä oikea. Tässä odotellaan, kunnes 10 minuuttia umpeutuu. Tämän jälkeen pyritään lähemmäs ja kun tuomari on todennut merkinnän, saa koiranohjaaja karkottaa linnun. Koiranohjaajalla olkoon oikeus haukun aikana tuomarin näkösellä pieneen liikehtimiseen tai ääntelyyn tarkoituksenaan saada koira tietoiseksi läsnäolostaan.

Arvosteluohje

Pysyttäminen arvostellaan pelkästään todetun pysyttämisaajan perusteella. Kolmen pisimmän haukun kestoajat uusinta-haukut mukaan luettuna lasketaan yhteen ja jaetaan kolmella, jolloin saadaan keskimääräinen haukkuaika. Tulos saadaan taulukosta keskimääräisen haukkuajan perusteella. Alle minuutin (1 min.) haukkuja ei huomioida keskimääräistä haukkuaikaa laskettaessa. Yhdestä haukusta koira saa enintään 10 minuuttia haukkuaikaa. Mikäli koiralla on yli minuutin haukkuja vain yksi tai kaksi, käytetään jakajana vastaavasti yhtä tai kahta. Pysyttämistaulukkoa käytettäessä tulee muistaa, että keskimääräisen haukkuajan on oltava vähintään se aika, jonka kohdalta pysyttämispisteet katsotaan. Aikaa ei pyöristetä matemaattisesti ylöspäin.

Katso ”Pysyttämistaulukko” kohdasta 12.3.

8.3. Ensihaukkujen saanti löydöistä (0–10 pistettä)

Ensihaukkujen saannilla löydöistä tarkoitetaan koiran kykyä saada sekä maasta että puusta löytämistään linnuista ensihaukku eli miten tehokkaasti koira pystyy käyttämään koemaastossa tavattavat linnut hyväkseen.

Arvosteluohje

Ensihaukkujen saanti löydöistä arvostellaan taulukon avulla. Pistemäärä saadaan ensihaukkujen ja löytöjen lukumäärien risteyskohdasta.

Katso ”Ensihaukkujen saanti löydöistä” -taulukko kohdasta 12.4.

8.4. Seuraaminen ja uusintahaukut (0–20 pistettä)

8.4.1. Seuraaminen (0–10 pistettä)

Seuraamisella tarkoitetaan koiran nopeaa syöksyä **maasta tai puusta lähtevän linnun perään** tarkoituksena saada kyseisestä linnusta ensi- tai uusintahaukku.

Maaston ja kelin vaikutus

Maaston laatu ja keliolosuhteet vaikuttavat seuraamisen nopeuteen ja pituuteen. Runsa aluskasvillisuus, paksu lumipeite sekä maaston vaikeakulkuisuus vaikeuttavat seuraamista.

Jos seuraamisolosuhteet ovat selvästi normaalia huonommat, niin **ylituomari** voi korottaa seuraamispisteitä korkeintaan 2 pisteellä rästistä muuttamatta. Mahdolliset ylituomarin tekemät pistekorotukset on mainittava koirakohtaisen pöytäkirjan kohdassa ”Huomautuksia”.

Arvosteluohje

Hyvä seuraaja syöksyy yleensä nopeasti ja tarmokkaasti sekä maasta että puusta karkottuvan linnun perään sekä etenee maastosta riippuen jopa useita satoja metrejä vauhdikkaasti. Hyvä seuraaja käyttää hajuaistin lisäksi tehokkaasti myös kuuloaistiaan seuraamisen aikana ja pysähtyy kuuntelemaan seuraamisen päätteeksi. Kuuntelu ei kuitenkaan saa vaikuttaa

seuraamisen nopeuden arviointiin. Kaukaa saadut uusintahaukut todistavat hyvää ja sitkeää seuraamiskykyä ja edellyttävät korkeita pisteitä.

Eriyisenä ansiona on pidettävä sitä, jos koira lintua seuratessaan kiertää esimerkiksi lampia, lahtia, jyrkänteitä ym. maastoesteitä tai ylittää vesistöjä. Ensijajaisesti seuraaminen tulee arvostella matkan perusteella. Matkaa arvioitaessa voidaan apuna käyttää esim. haukahduksia, joita koira voi usein antaa seuraamisen päätteeksi, vaikka se ei lintua tavoittaisikaan. Jos maassa on lunta, on se tietenkin erinomainen apu jälkihavainnoille.

Aikaan perustuvaa arvostelua käytetään vain silloin, kun seuraamista ei ole voitu muuten arvioida. Aikaan perustuvassa arvostelussa on erityisesti huomioitava seuraamisnopeus ja -tarmokkuus. Seuraaminen arvostellaan sen mukaan, miltä se keskimäärin on näyttänyt. Seuraamisen arvostelussa käytetään seuraavaa ohjetta:

Nopeus

Nopea

Syöksyy erittäin nopeasti karkkoavan linnun perään. Näköyhteyden katkettua voi pysähtyä hetkeksi kuuntelemaan mahdollista linnun puuhun istumisääntä, mutta jatkaa välittömästi lähes samalla vauhdilla. Jos koira menettää yhteyden lintuun, nopea seuraaja palaa linnun lähtöpaikalle takaisin yleensä vauhdikkaasti.

Keskinkertainen

Seuraa karkkoavaa lintua laukaten kuunnellen samoin välillä kuin nopea seuraaja. Palaa linnun lähtöpaikalle yleensä hitaasti laukaten tai ravaten.

Hidas

Seuraa karkkoavaa lintua ravaten. Voi myös kuunnella. Jos jatkaa, tapahtuu se myös ravaten. Palaa linnun lähtöpaikalle yleensä hitaasti ravaten.

Pituus

Pitkä

Matkana pitkän seuraamisen alaraja on 250 m tai aikana 2 min.

Keskinkertainen

Matkana keskinkertaisen seuraamisen alaraja on 150 m tai aikana 1 min.

Lyhyt

Seuraaminen on lyhyttä, jos se matkana on alle 100 m tai aikana alle 1 min.

Mikäli koira ei seuraa lainkaan, annettakoon seuraamisesta nolla (0) pistettä ja suljettakoon koira kokeesta.

Seuraamispisteet määräytyvät alla olevan taulukon mukaisesti.

Rastitusten ja pisteiden välinen yhteys

Seuraaminen	Pisteet
nopea ja pitkä	9–10
keskinkertainen ja pitkä	8
nopea ja keskinkertainen	7
hidas ja pitkä	6
keskinkertainen ja keskinkertainen	5–6
nopea ja lyhyt	5
hidas ja keskinkertainen	4
keskinkertainen ja lyhyt	3
hidas ja lyhyt	1–2

Menettely koiran lähtiessä seuraamaan

Haukun ja uusintahaukun saannin yhtenä edellytyksenä on se, ettei koiraa eikä lintua häiritä seuraamisen aikana. Tämän vuoksi ryhmä jääköön seuraamisen alkaessa paikoilleen tarkasti kuunnellen. Etenemään lähdetään vasta, kun koira palaa

tai saa haukun tai uusintahaukun seuraamastaan linnusta tai kun ollaan varmoja siitä, että koira on menettänyt kosketuksen seuraamaansa lintuun ja on uudelleen aloittanut haun.

8.4.2. Uusintahaukut (0–10 pistettä)

Uusintahaukulla tarkoitetaan koiran saamaa uutta haukkua haukulta karkoittuneesta, riittävän kauas lentäneestä linnusta tai parvesta.

Uusintahaukku vai siirtymä

Pidetäänkö toistuvaa haukkua samasta linnusta tai parvesta uusintahaukkuna vai vain siirtymisen jälkeisenä jatkohaukkuna, riippuu olennaisesti lentomatasta. Yleisesti voidaan sanoa, että peitteisessä maastossa yksittäisen linnun jo alle 100 metrin lentomatka saattaa olla riittävä, jotta haukkua voidaan pitää uusintahaukkuna.

Sitä vastoin avoimessa maastossa alle 250 metrin lentomatka käsitellään siirtymänä, jos koiralla näköyhteys lintuun / lintuihin säilyy ja näin syntyvä uusi haukku käsitellään edellisen haukun jatkona.

Pyynn siirtymispyrähtelyt käsitellään aina siirtyminä.

Riittävä toteamus

Jotta haukkua voidaan pitää uusintana tai siirtymänä on yksittäisen linnun kyseessä ollessa todettava, että uudella haukulla on sama lintulaji ja sukupuoli kuin ensihaukulla. Lisäksi haukun on alettava jokseenkin välittömästi sen jälkeen, kun koiran on arvioitu edenneen kyseisen matkan.

Parvityöskentely arvostellaan kohdassa 7.3. siitä annetun erillisohjeen mukaisesti.

Arvosteluohje

Uusintahaukut arvostellaan taulukon avulla. Pistemäärä saadaan taulukosta ensihaukkujen ja uusintahaukkujen lukumäärien risteyskohdasta.

Uusintahaukkutaulukkoa käytettäessä pyyhaukkuja ei

lasketa ensihaukkujen lukumäärään.

Katso ”Uusintahaukkutaulukko” kohdasta 12.5.

8.5. Puustalöytö (0–5 pistettä)

Puustalöydöllä tarkoitetaan tapahtumaa, jossa koira löytää linnun suoraan puusta ja **saa siitä haukun**. Uusintahaukkua ei pidetä puustalöytönä. Puustalöytö voi tapahtua näön, kuulon tai hajuaistin avulla.

Arvosteluohje

Kiitettävänä tai hyvänä puustalöytäjänä voidaan olosuhteista riippuen pitää koiraa, joka löytää linnun pelkästään hajuaistinsa avulla. Hajuaistin avulla saadut puustalöydöt todistavat kiitettävää löytökykyä ja hajuaistia. Kuulon tai näön avulla saadut puustalöydöt eivät ole yhtä arvokkaita, eikä niistä voida myöskään antaa korkeita pisteitä. Varsinaisten vainuhaukkujen syntyyn vaikuttavat merkittävästi olosuhteet, vuoden- ja vuorokaudenaika, tuulen suunta ja voimakkuus, ilman kosteus ja ilmavirtaukset sekä kuinka kauan lintu on istunut puussa. Alkusuksystä, jolloin linnut tavallisesti ovat maassa, tapahtuu puustalöytöjä harvemmin kuin myöhäissyksyllä. Tuomarin on usein vaikea todeta, millä tavoin löytö puusta tapahtuu ja onko kyseessä todella puustalöytö. Varmaan toteamiseen vaaditaan yleensä löydön näkeminen.

5–4 pisteen puustalöytö

Koira löytää puussa olevan äänteleättömän linnun pelkästään hajuaistin perusteella. Vainuhaukulle on ominaista, että koiran nähdään muuttavan kulkusuuntansa vastatuuleen ja etenevän tämän jälkeen lähes suoraan tai hieman haarukoiden linnun istumapuun läheisyyteen. Haukku alkaa yleensä epävarmana ja kyselevänä, mutta tarkentuu, tahdittuu ja voimistuu vähitellen.

3 pisteen puustalöytö

Koira saa haukun sellaisella etäisyydellä, että voidaan kuulon perusteella olla täysin varmoja, ettei lintu ole äännellyt tai is-

tunut tai noussut puuhun juuri ennen haukun alkamista. Haukku alkaa yleensä epävarmana ja kyselevänä, mutta tahdittuu ja voimistuu vähitellen.

2 pisteen puustalöytö

Koira löytää linnun puusta heikon ääntelyn tai näköaistin perusteella tai löytö tapahtuu ryhmän näkyvillä puussa olevasta linnusta, joka kuitenkin on niin kaukana, ettei voida olla varmoja onko lintu äännellyt.

1 pisteen puustalöytö

Koira löytää puussa/puissa voimakkaasti ääntelevän linnun/ linnut tai jos löytö on tapahtunut niin etäällä puussa/puissa nähdyistä linnusta/linnuista, että haukku hyväksytään heikolla merkinnällä.

Pisteitä määritettäessä on työskentelyn laadulla ensisijainen merkitys – ei puustalöytöjen lukumäärällä.

Kiitettävät pisteet (5–4 p.) voidaan antaa jopa yhdellä hyvällä pelkän hajuaistin perusteella saadusta puustalöydöstä.

Parvesta tapahtuvasta puustalöydöstä ei voi antaa kahta (2) pistettä enempää.

8.6. Lisäänsiot (0–5 pistettä)

Lisäänsioilla tarkoitetaan koiran suorituspuhtautta, työskentelyvarmuutta ja erityisansioita. Arvostelussa otetaan huomioon sekä koiran ansiot että virheet ja asetetaan pääpaino työskentelyn laadulle.

Arvosteluohje

Lisäänsiopisteitä annetaan suorituspuhtaudesta, työskentelyvarmuudesta ja erityisansioista. Siis niistä ominaisuuksista, jotka tekevät koirasta hyvän linnunmetsästyskoiran.

Suorituspuhtaus 0–1 p.

Suorituspuhtauteen vaikuttaa työskentely muilla eläimillä kuin hyväksyttävillä riistalinnuilla, siis myös sellaisilla, joita ei lasketa virheiksi. Suorituspuhtauspiste voidaan antaa, vaikk-

ka maastossa ei olisi tavattu muita eläimiä, kuin riistalintuja. Ennen kuin suorituspuhtauspisteen voi antaa, täytyy koiralla olla **haukkutyöskentelyä**. Häiritsevä työskentely virheiksi laskettavilla eläimillä alentaa aina lisäansiopisteitä. Työskentely on häiritsevää, kun koira koelueella todetuista linnuista huolimatta tekee virheiksi laskettavilla eläimillä kiinteitä, varmasti merkittyjä haukkuja ja lopettaa vasta ryhmän mennessä paikalle tai ajaa niitä kielloista huolimatta.

Työskentelyvarmuus 0–2 p.

Työskentelyvarmuutta osoittavat hyvä aistien käyttö, pitkä hyvin merkityt haukut, hyvä haukulla pysyvyys lähistöltä karkkoavista linnuista huolimatta, haukun sopeuttaminen haukuttavan mukaan, uusintahaukkujen saanti sekä hyvä yhteistyö ja ohjattavuus sekä haun tarkoituksenmukaisuus.

Erityisansiot 0–2 p.

Erityisansioita ovat mm. poikkeuksellisen hyvä aistien, etenkin hajuainin hyväksikäyttö, jos koira kesyttää aran linnun käytöksellään, uusintahaukut pitkiltä matkoilta sekä työskentelyvarmuus, erityishalu ja kestävyys myös huonoissa maasto- ja sääolosuhteissa.

Koiralla on oltava työskentelyvarmuuspiste ennen kuin erityisansiopisteitä voidaan antaa. Ilman uusintahaukkua lisäansiopisteitä voi saada korkeintaan kolme (3) pistettä.

Häiritsevä työskentely jäniksellä, hirvi- ja muilla sorkkaeläimillä, oravalla tai kotieläimillä alentaa lisäansioiden yhteenlaskettua kokonaispistemäärää 1–2 p., ei kuitenkaan niin, että lisäansiopisteistä saisi miinus (–) pisteitä.

Jos koira törmää em. eläimiin ja reagoi haukkuun, haukahdellen tai ajaen lyhyesti kyseistä eläintä, sitä ei huomioida työskentelyksi eikä se vaikuta myöskään suorituspuhtauspisteeseen. Rastituksessa tällöin kyseiseen ”Todettu muu työskentely” -kohtaan Ei.

Tuomarin on aina syytä neuvotella lisäansiopisteistä kokeen ylituomarin kanssa, jolloin samalla tulee verrattua koiran suoritusta muiden kokeessa olleiden koirien suorituksiin.

9. Virhepisteet

Virheiden arvostelun tulee perustua aina varmoihin toteamuksiin, ei olettamuksiin. Todetuista virheistä rangaistaan annettujen ohjeiden mukaisesti.

Jos koira saa jostakin virhekohdasta kymmenen (10) pistettä, suljetaan se kokeesta. Virhepisteet käsitellään samanarvoisina kuin ansiopisteet.

9.1. Liikaherkkyys (0–10 pistettä)

Liikaherkkyydellä tarkoitetaan sitä, kun koira äänтелеe ilman näkyvää syytä, haukahtelee maassa tai puussa olleiden lintujen hajuille ja jäljille tai haukkuu lentävää lintua. Liikaherkkyynä käsitellään myös tyhjät haukut ja toistuvat väärin merkityt haukut.

Arvosteluohje

Liikaherkkyyttä arvosteltaessa on oltava varovainen ja tarkka. Haukahtelun syy on pyrittävä selvittämään.

Virhepisteitä annettaessa on kiinnitettävä huomio haukahtelun toistuvuuteen ja siihen, kuinka paljon se häiritsee koetta. Mikäli koira haukahtelee ja kyselee jatkuvasti ilman näkyvää syytä, käytetään ankaraa arvostelua.

Ensimmäisestä varmasti merkitystä tyhjästä haukusta rangaistaan yhdellä (1) ja jokaisesta seuraavasta kahdella (2) pisteellä. Epävarmaa kyselevää haukahtelua ei lasketa virheeksi, jos se tapahtuu

- linnun lentosuunnassa seuraamisen jälkeen
- hetkellisesti linnun tuoreilla hajuilla tai jätöksillä

Pitkäkin kysely sallitaan, jos se johtaa haukkuun lähistöllä olevasta linnusta.

9.2. Haukun jättäminen (0–10 pistettä)

Koira voi keskeyttää tai jättää kokonaan saamansa lintuhaukun. Näin voi käydä etenkin nuorelle kokemattomalle koiralle pitkällä haukulla ja varsinkin, jos lintu istuu hiljaa korkealla puussa. Ko. tilanne voi syntyä myös kokeneelle koiralle pitkän seuraamisen jälkeen tai vainulla otetulla puustalöytöhaukulla.

Jos koiralla on hyvin merkitty haukku ja oikean merkinnän sisältä karkkoaa muita lintuja ja joita koira seuraa, ei kyseessä ole haukun jättö. Jos koiran oikean merkinnän ulkopuolelta karkkoaa lintu ja koira seuraa sitä, on kyseessä haukun jättö.

Jos keskeytykset em. tapauksessa ovat olleet lyhyitä, alle minuutin (1 min) ja haukku on jatkunut, ei niistä rangaista **avoimen luokan koiraa**. Koira voi myös tietoisesti arkojen lintujen kyseessä ollen pitää lyhyitä taukoja ja aloittaa haukun varovasti uudelleen. Tämä tulee päinvastoin lukea koiran lisäansioksi.

Koiraa ei myöskään saa rangaista haukun jätöstä, jos haukku ennen lopettamista on koko ajan ollut kyselevää eikä ole johdantanut kiinteään haukkuun eikä täytä hyväksyttävän merkinnän vaatimusta.

Koiran keskeyttäessä kiinteän lintuhaukun ja poistuessa haukkupaikalta, rangaistaan sitä seuraavasti:

Voittajaluokka		Avoim luokka	
alle 1 min	–1 p	alle 1 min	0 p
1–2 min	–2 p	1–3 min	–1 p
2–3 min	–3 p	3–5 min	–2 p
yli 3 min	–4 p	yli 5 min	–3 p

Jos voittajaluokan koira jättää haukun kaksi tai useamman kerran saman haukkutyöskentelyn aikana arvostellaan virhe ankarammin. Esim. 2 kertaa alle 1 min antaa –3 p. Koiran vaihtaessa haukkukohdetta parvessa, ei sitä arvostella haukun

jättönä, vaan se vaikuttaa alentavasti merkintäpisteisiin.

9.3. Muu koetta häiritsevä työskentely (0–10 pistettä)

Muuta koetta häiritsevää työskentelyä ovat lintupuun raapiminen ja pureminen eli aggressiivinen käytös haukussa, työskentelyhaluttomuus ja tottelemattomuus.

9.3.1. Lintupuun raapiminen ja pureminen

Aggressiivisella käytöksellä haukussa tarkoitetaan lintupuun raapimista ja puremista sekä myös koiran hyppimistä tai nousemista puuta vasten. Virhe on räikeä, mikäli koira innokkaasti hyppii puuta vasten ja repii alaoksia hampaillaan, ilmeisenä tarkoituksenaan saada lintu karkotetuksi. Virheen toistuessa annettakoon kymmenen (10) virhepistettä.

9.3.2. Työskentelyhaluttomuus

Työskentelyhaluttomuuteen lasketaan yleinen laiskuus ja kiinnostuksen puute lintutyöskentelyyn sekä esim. myyrien ja muiden pikkunisäkkäiden pyydystely koetta häiritsevästi.

Virhe ei ole rangaistava, jos koira muun lintutyöskentelyn kuin haukun aikana hetkellisesti kiinnostuu pikkunisäkkäistä.

Mikäli tätä kuitenkin esiintyy koetta häiritsevästi, on virhepiteitä annettava. Virheen suuruuden määrää sen koetta häiritsevä vaikutus.

Haukun aikana tapahtuva pikkunisäkkäiden kaivu rangaistaan haukun jättönä. Jos ryhmä karkottelee jatkuvasti lintuja koiran välittömästä läheisyydestä koiran välittämättä niistä, annetaan sille kymmenen (10) virhepistettä.

9.3.3. Tottelemattomuus

Tottelemattomuutta on koiran ilmeinen välinpitämättömyys ohjaajansa antamiin kieltoihin ja käskyihin. Tottelemattomuus ilmenee koe-erän aikana lähinnä välinpitämättömyytenä virheistä kiellettäessä sekä koe-erän aikana tai sen loputtua siten, että koira kieltäytyy antamasta ohjaajalleen kiinni. Virhe ei ole

rangaistava, jos koira joskus lähtee riistaviettinsä kiihottamana kohtaamansa kielletyn eläimen perään aivan sen kannoilla, eikä tällöin aina tottele ohjaajaansa.

Virhepisteitä annetaan silloin, kun koiran tottelemattomuus häiritsee kokeen kulkua ja etenkin, jos se hetken kieltoa totelluaan palaa takaisin työskentelemään kielletyillä eläimillä.

Mikäli koira ei anna kiinni ohjaajalleen ja jos sama koira on muutenkin suhtautunut täysin välinpitämättömästi ohjaajaansa käskyihin, annetaan ankarasti virhepisteitä. Koira kytettäessä sallittakoon koiranohjaajan mennä hieman loitommas ryhmästä, jottei vieraiden henkilöiden läheisyys häiritsisi kytkemistä.

Jos koiraa ei saada kytkettyä tottelemattomuuden takia tunnin (1 h) kuluessa erän päättymisestä, annetaan koiralle kymmenen (10) virhepistettä.

10. Arvosteluohjeita

10.1. Koiran työskentelyn rastittaminen

Jotta koiran työskentelyn laadusta saadaan seikkaperäisempi kuva kuin mitä pelkät ansio- ja virhepisteet antavat, suoritetaan näiden lisäksi eri osatyöskentelyjen rastitus. Myös rastituksessa tulee muistaa, että **vain todettu rastitetaan**. Lyhyt työskentely, josta ei saada varmaa kuvaa, jätetään rastittamatta. Periaatteena voidaan yleensäkin pitää, että rastitetaan mieluummin liian vähän kuin liian paljon.

Virhepuolella niiden virheiden lisäksi, joista koira voidaan rangaista virhepisteillä, rastitetaan myös työskentely sellaisilla virheiksi luettavilla eläimillä, joista ei anneta virhepisteitä. Tällaista työskentelyä ovat jäniksen ym. riista- ja kotieläinten, hirven ja oravan ajaminen ja haukkuminen. Jos pystytään varmasti toteamaan, että koira ei työskentele virhe-eläimillä, tulee se myös ilmaista rastituksella.

Riista- ja kotieläimiin, joita ei rastiteta, kuuluvat riekko, fasaani, vesilinnut, karhu, ilves, villisika, supikoira, mäyrä,

kettu, ahma, näätä, kärppä, lumikko, hilleri, sauikko, majava, minkki ja kissa.

10.2. Rastituksen ja pisteiden välinen yhteys

Kun arvostelukorttia täytetään, tehdään se siinä järjestyksessä, että ensin rastitetaan koiran työskentely ja tämän jälkeen annetaan ansiopisteet. Rastituksen ja pisteiden tulee olla sopusoinnussa keskenään. Poikkeuksena mahdollisesti ylituomarin antamat korotuspisteet normaalia huonompien maasto- ja keliolosuhteiden johdosta.

10.3. Loppupisteet ja paremmuusjärjestyksen määrääminen

Koiran lopullinen pistemäärä saadaan, kun ansiopisteiden summasta vähennetään mahdolliset virhepisteet.

Mikäli kahden koiran loppupisteiden summa on yhtä suuri, asetetaan paremmuusjärjestyksessä edelle se koira, jolla on vähemmän virhepisteitä. Jos koirien ansio- ja virhepisteiden summa on yhtä suuri, harkitsee ylituomari paremmuusjärjestyksen koirien kokonaissuorituksen perusteella.

10.4. Nollan ja viivan käyttö

Nollan ja viivan oikea käyttö on edellytys eri ominaisuuksien oikeille keskiarvopisteille. Näin voidaan koko rodun, eri sukulinjojen ja myöskin yksittäisten koirien ominaisuuksia ja niiden kehittymistä seurata mahdollisimman luotettavasti. Tämä on erittäin tärkeää rodun jalostuksen kannalta. On muistettava, että nolla (0) käsitellään aina numerona eli se tulee automaattisesti mukaan keskiarvopisteitä laskettaessa. Viiva (–) ei sitä vastoin ole luku, joten se ei tule mukaan keskiarvoon.

Toimintaohjeena tulee muistaa, että niissä arvostelukohdissa (ansiot ja virheet), joissa koira voidaan arvostella, käytetään aina numeroa, kun sitä vastoin ne arvostelukohdat, joissa koiran työskentelyä ei voida arvostella, merkitään viivalla (–).

Esimerkkejä nollan ja viivan käytöstä:

Jos koiralla on ensihauku, mutta se ei ole saanut uusintahaukkaa, merkitään uusintahaukkujen kohdalle 0. Jos koiralla ei ole ollut ensihaukkaa, ei sen uusintahaukkuosaantikykyä tällöin voida arvostella, joten uusintahaukkujen kohdalle viiva (-).

Jos koiralla on hauku eikä se ole jättänyt sitä, merkitään haukun jätön kohdalle 0. Jos koiralla ei ole ollut haukkaa, ei haukunjättöä voida arvostella, joten tällöin haukun jättämisen kohdalle viiva (-).

10.5. Virheiden korjaaminen

Kennelpiirien, rotujärjestöjen ja Kennelliiton tulee korjata koetuloksissa todetut taulukko- ja laskuvirheet. Havaitut virheet pitää ilmoittaa välittömästi kokeen ylituomarille sekä koiranomistajalle.

11. Erillisohjeet avoimen luokan koirille koekauden kestäviin linnunhaukkukokeisiin

Koe kestää koko koekauden 20.8. – helmikuun viimeinen päivä.

Kokeen järjestäjänä toimii se kennelpiiri, jonka alueella koe suoritetaan. Kennelpiiri voi siirtää kokeen käytännön järjestelyt esimerkiksi piirinsä alueella toimivalle yhdistykselle. Kokeen myöntää kennelpiiri.

Kokeen järjestäjä voi periä kultakin osallistuvilta koiralta kohtuulliseksi katsottavan osanottomaksun. Osanottomaksun tarkoitus on peittää kokeen järjestelyistä aiheutuvat kulut.

Kokeeseen ilmoitaudutaan arvosteluoikeuden omaavalle kennelpiirin nimeämälle ylituomarille järjestäjän määräämällä tavalla, kuitenkin viimeistään koepäivää

edeltävänä päivänä. Ylituomari pitää koeryhmälle ylituomari-puhuttelun ja tarkastaa koiran osallistumisoikeuden viimeistään koepäivää edeltävänä päivänä.

Ilmoittautuminen tehdään sen kennelpiirin nimeämälle ylituomarille, minkä alueella arvostelu aloitetaan.

Kokeen voi vastaanottaa Kennelliiton pätevöimä linnunhaukkukokeen ylituomari, jolla on voimassa oleva arvosteluoikeus. Kennelpiiri nimeää koekaudelle vastaanottavat ylituomarit.

Koemaaston tulee sijaita sellaisella etäisyydellä ylituomarista, että ylituomarilla on mahdollisuus valvoa koetta. Ylituomari tarkastaa palkintotuomarin arvostelukelpoisuuden ja hyväksyy palkintotuomarin.

Koepäivän päätyttyä palkintotuomari antaa puhelimitse ylituomarille selvityksen kokeen kulusta.

Jokainen koesuoritus on erillinen koe, josta täytetään koirakohtainen pöytäkirja ja koepöytäkirja.

Kokeen purkutilaisuus pyritään pitämään välittömästi, kuitenkin viimeistään viikon kuluessa koesuorituksesta.

Tulos on voimassa kun ylituomari on vahvistanut sen. Ylituomarin on lähetettävä tarkastamansa ja vahvistamansa koepöytäkirja sekä koirakohtainen pöytäkirja viikon kuluessa tuloksen vahvistamisesta kennelpiirille.

Koepäivän järjestäjän tulee huolehtia siitä, että koetulokset julkaistaan.

Tällä järjestämisohjeella täsmennetään linnunhaukkukokeen sääntöjen 12.2. kohtaa ”Koekauden kestävät linnunhaukkukokeet avoimen luokan koirille”.

12. Taulukot

12.1. Löytökykytaulukko

L= Löydöt	LM=Löytömahdollisuudet									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
2		13	12	9	7	6	5	4	3	2
3			15	13	11	9	7	6	5	4
4				15	14	12	10	8	7	6
5					15	14	13	11	9	8
6						15	14	13	11	10
7							15	14	13	11
8								15	14	13
9									15	14
10										15

12.2. Merkintätaulukko

Merkintä- pisteiden summa	M E R K I N N Ä T									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1									
2	4	2								
3	7	4	2							
4		6	4	2						
5		8	5	3	2					
6		9	6	4	3	2				
7			8	5	4	3	2			
8			9	6	5	4	3	2		
9			10	7	5	4	3	3	2	
10				8	6	5	4	3	2	2
11				10	7	5	4	4	3	2
12				10	8	6	5	4	3	3
13					9	6	5	5	4	3
14					10	7	6	5	4	3
15					10	8	6	6	5	4
16						9	7	6	5	4
17						10	7	7	6	4
18						10	8	7	6	5
19							9	8	7	5
20							10	8	7	6
21							10	9	8	6
22								10	8	7
23								10	9	7
24								10	9	8
25									10	8
26									10	9
27									10	9
28										10
29										10
30										10

12.3. Pysyttämistaulukko

Keskimääräinen haukkaaika vähint.	3 haukkua	2 haukkua	1 haukku
1,0 min.	3	2	1
1,5 min.	4	3	1
2,0 min.	5	4	2
2,5 min.	6	4	2
3,0 min.	7	5	3
3,5 min.	8	6	3
4,0 min.	9	7	4
4,5 min.	10	8	4
5,0 min.	11	9	5
5,5 min.	12	10	5
6,0 min.	13	10	6
6,5 min.	14	11	6
7,0 min.	15	11	7
7,5 min.	16	12	7
8,0 min.	17	13	8
8,5 min.	18	13	8
9,0 min.	19	14	9
10,0 min.	20	15	10

12.4. Ensihaukkujen saanti löydöistä -taulukko

EH= Ensihaukut	L = Löydöt									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	8	7	5	4	3	3	2	2	1	1
2		9	8	6	5	4	4	3	2	2
3			10	9	7	6	5	5	4	3
4				10	9	8	7	6	5	4
5					10	9	8	7	6	6
6						10	10	8	7	7
7							10	10	9	8
8								10	10	9
9									10	10
10										10

12.5. Uusintahaukkutaulukko

UH= Uusinta- haukut	EH=Ensihaukut									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	7	6	6	5	5	4	4	3	3	2
2	10	9	8	8	7	7	6	6	5	5
3		10	10	9	9	8	8	7	7	6
4				10	9	9	8	8	7	7
5					10	10	9	9	8	8
6							10	10	9	8
7									10	9
enemmän										10

HUOM. Ensihaukkuja pyistä ei huomioida taulukon käytössä.

Linnunhaukkukokeeseen liittyvät toimintaohjeet

Hyväksytty Suomen Pystykorvajärjestössä 25.2.2012.
Voimassa 1.8.2012 alkaen.

1. Lomakkeiden täyttö

Maastokortin, koirakohtaisen pöytäkirjan ja koepöytäkirjan mallit sekä täyttöohjeet löytyvät Suomen Pystykorvajärjestön kotisivuilta osoitteesta www.spj.fi.

2. Ylituomaria koskevat määräykset ja toimintaohjeet

2.1. Erityismääräykset ylituomarille

1. Kokeen ylituomarina voi toimia Kennelliiton päteväimä linnunhaukkukokeen ylituomari, jolla on voimassa oleva arvosteluoikeus sekä ylituomarin on oltava Kennelliiton ja Suomen Pystykorvajärjestön tai Suomen Laikajärjestön jäsen.
2. Ylituomarin tehtävänä on valvoa, että kokeissa noudatetaan tarkoin Kennelliiton hyväksymiä linnunhaukkukokeiden sääntöjä sekä erityismääräyksiä ja erillisohjeita samoin kuin huolehtia siitä, että arvostelu tulee suorituksi oikein ja yhdenmukaisesti.
3. Tämän tehtävän toteuttamiseksi hänen tulee:
Ottaa selkoa palkintotuomareiden arvosteluoikeuksista ja huolehtia heidän sijoittamisestaan ryhmiin niin, että kussakin ryhmässä on vain yksi palkintotuomari sekä mahdollisesti tuomarikokelas ja mikäli tarpeellista myös opas.

Valvoa koirakohtainen arvonnin suoritus.

Kutsua kokeiden alussa palkintotuomarit ja koiranohjaajat puhutteluun, jossa hän kertaa linnunhaukkukokeiden sääntöjä ja palkintotuomarin toimintaohjeiden pohjalta antaa ohjeet arvostelun yhtenäistämiseksi sekä arvostelukortin täyttämistä.

Huolehtia siitä, että kaikki koirat tulevat sääntöjen ja ohjeiden määräämällä tavalla arvostelluiksi.

4. Jos kokeen ylituomari toimii palkintotuomarina, on hänellä oikeus valita arvosteltava koira.
5. Ylituomari ottaa vastaan palkintotuomarin koeselostuksen, tarkastaa arvostelukortin ja vahvistaa tapahtuneen arvostelun ja palkintosijan. Jos ylituomari palkintotuomarin selostuksen kuultuaan on vakuuttunut siitä, että arvostelu ei ole oikeassa suhteessa kokeen suoritukseen, hänen tulee muuttaa palkintotuomarin antamaa arvostelua.

Ylituomari tarkistaa, että sihteerin tekemät merkinnät koirakohtaisiin pöytäkirjoihin ja koepöytäkirjaan ovat oikein ja täydelliset.

Kokeen lopussa ylituomari varmentaa koepöytäkirjat nimikirjoituksellaan, selvittää koiranohjaajille ja palkintotuomareille kokeessa tekemiään havaintoja, julistaa tulokset ja jakaa koiranomistajille kuuluvat kappaleet koirakohtaisesta pöytäkirjasta.

6. Ylituomari ottaa vastaan kokeiden aikana mahdollisesti tehtävät valitukset ja toimii Kennelliiton muutoksenhakumenettelyn mukaisesti.

2.2. Ylituomarin toimintaohje

1. Sovi koetoimikunnan kanssa avaustilaisuuden ja koepäivän aikataulusta.
Varmistaudu etukäteen pitämään ylituomaripuhuttelu. Muista, että esityksesi saa kestää enintään 20 minuuttia.
Selvitä oleelliset kokeeseen liittyvät asiat, kuten koepäivän sään mahdollinen vaikutus arvosteluun.
Vaadi palkintotuomarien läsnäoloa puhuttelussa.
Hyväksyttäväksi poissaoloksi voidaan katsoa ainoastaan ylivoimainen este.
3. Saavu ajoissa paikalle. Esitä koetoimikunnalle ylituomarikortti sekä Kennelliiton ja rotujärjestön jäsenyyksien voimassaolo.
4. Muista, että jokainen koe on arvokas kenneltilaisuus ja tärkeä koulutustapahtuma.
5. Tarkasta yhteistoiminnassa koetoimikunnan kanssa koirien rekisterikirjat ja rokotustodistukset. Valvo, ettei arvontaan osallistu koiria, joiden rokotustodistukset eivät täytä voimassa olevia rokotusmääräyksiä.
6. Tarkasta koetoimikunnan avustuksella palkintotuomareiden tuomarioikeudet ja jäsenyydet.
7. Valvo tuomareiden sijoitus ryhmiin ennen arvontaa. Ota huomioon maastotuntemus, tarvittaessa käytä opasta.
8. Pidä ylituomaripuhuttelu. Puhuttelun jälkeen anna mahdollisuus kysymyksille. Näin palkintotuomareilla ja koiranohjaajilla on mahdollisuus saada varmistusta mahdollisesti epäselväksi jääneisiin asioihin.
Jos joku palkintotuomari ei ylivoimaisen esteen vuoksi ole osallistunut varsinaiseen ylituomaripuhutteluun, selosta hänelle ennen koemaastoon lähtöä puhuttelun tärkeimmät kohdat.
9. Valvo arvonnän suoritus. Ennen arvonnän tulosten julis-

- tamista tarkista tuomarien jääviyskysymys ja tiedustele, onko kenelläkään huomautettavaa tuomarien sijoittamisen suhteen. Muista, että jääviys on koirakohtainen.
10. Jos on mahdollista, seuraa tai kuuntele ryhmiä maastossa. Älä häiritse tarpeettomasti koirien suoritusta liikkeessasi maastossa.
 11. Koesuoritusten jälkeen ota vastaan palkintotuomarin koeselostus ja tarkasta arvostelukortista koetapahtumat, rastitus, pisteet, rasituksen ja pisteiden yhteensopivuus, palkintoluokka ja sija. Muista myös koiranohjaajan oikeus olla läsnä koeselostuksen aikana. Valvo, että arvostelu tapahtuu sääntöjen ja arvosteluohjeiden mukaan. Älä poikkea sääntöjen perushengestä, joka perustuu käytännön linnunmetsästyksen koiralla. Ohjaa ja opasta harjoittelijoita. Perustele lopputulos, jos harjoittelijan alkuperäinen käsitys poikkeaa siitä. Ylituomarikokelaan suhteen menetellään lisäksi kuten ko. ohjeissa on määritetty.
 12. Erimielisyyksien ilmetessä koeta päästä heti nopeaan eri osapuolia tyydyttävään sopuratkaisuun.
 13. Tarkasta sihteerin merkinnät koe- ja koirakohtaisista pöytäkirjoista. Valvo, että koirakohtaiseen pöytäkirjaan tulee palkintotuomarin omakätinen nimikirjoitus.
 14. Tee totuudenmukainen ylituomarikertomus ottaen huomioon kokeen myönteiset asiat sekä epäkohdat ja puutteet.
 15. Ennen kuin allekirjoitat koirakohtaiset pöytäkirjat ja koepöytäkirjan, varmista niissä olevien tietojen oikeellisuus.
 16. Esitä kokeen päätöstilaisuudessa rakentava yhteenvedo koirien suorituksista ja kokeen kokonaiskulusta. Muista kiittää palkintotuomareita, oppaita, emäntiä ja muita kokeen onnistumiseen vaikuttaneita henkilöitä.

17. Mikäli koe joudutaan pakottavissa tapauksissa siirtämään esim. yhteensattumien tai luonnonolosuhteiden vuoksi, neuvottele koetoimikunnan kanssa uusi koepäivä, jonka koetoimikunta esittää koeluvan myöntäjälle.
18. Koko koekauden kestävässä kokeessa:
- ohjeista koeryhmä koesuoritusta edeltävänä päivänä,
 - koemaastojen on sijaittava sellaisella etäisyydellä, että voit halutessasi seurata ryhmien työskentelyä maastossa,
 - kokeen päätteeksi täytyä koeasiakirjat, vahvista ne allekirjoituksella ja julkaise tulokset,
 - toimita allekirjoitetut koepöytäkirjat pöytäkirjantarkastajalle.
- Koepöytäkirjaan tulee kirjata:
- milloin ylituomarin kanssa sovittiin koepäivästä,
 - miten ylituomari toteutti ryhmän ohjeistuksen (puhuttelun),
 - milloin ylituomari vastaanotti koeryhmän
 - ja että kyseessä on koekauden kestävä koe.

3. Palkintotuomarin toimintaohje

3.1. Palkintotuomarin tehtävät

Koeryhmän toimintaa johtaa ylituomarin nimeämä palkintotuomari, joka vastaa siitä, että koiran arvostelu suoritetaan sääntöjen ja erillisohjeiden määräämällä tavalla.

3.2. Koe-erän aloittaminen ja lopettaminen

Palkintotuomari määrää, milloin koira lasketaan irti ja milloin se kytketään. Palkintotuomarin on selvästi ilmoitettava koiranohjaajalle koe-erän alkaminen ja päättyminen sekä mahdolliset katkokset.

3.3. Kulkujärjestys

Palkintotuomari määrää ryhmän kulkujärjestyksen sellaiseksi, että koiranohjaaja on ensimmäisenä ja palkintotuomari itse koiranohjaajan takana hänen välittömässä läheisyydessään. Muut mukanaolijat seuraavat sellaisessa tuntumassa, että häiritsevät mahdollisimman vähän kokeen kulkua.

3.4. Yleinen kulkusuunta

Palkintotuomari määrää yleisen kulkusuunnan ottaen huomioon oppaan antamat ohjeet ja koiranohjaajan kohtuulliset toivomukset. Myötätuuleen kulkua olisi aina vältettävä. Etenkin voimakkaan tuulen vallitessa ryhmän joutuessa kulkemaan hetkellisesti myötätuuleen, on pyrittävä varmistumaan siitä, että koira on etumaastossa.

3.5. Käyttäytyminen maastossa

Palkintotuomari antaa ohjeet ryhmän käyttäytymisestä koe-erän aikana. Aina tulisi välttää tarpeetonta keskustelua ja puhelimen käyttöä.

3.6. Koiran arvosteleminen

Palkintotuomarin on arvosteltava koiran työskentely täysin puolueettomasti koiran senkertaisten suoritusten perusteella

antamatta kuulopuheiden tai aikaisempien suoritusten vaikuttaa arvosteluunsa. Palkintotuomari huomioi sen, minkä hän itse toteaa. Palkintotuomari voi kuitenkin harkintansa mukaan ottaa arvostelussa huomioon myös oppaan ja tuomariharjoittelijoiden luotettavat havainnot. Palkintotuomari pyrkiköön tekemään koiralle oikeutta ja antakoon sille mahdollisuuden näyttää kykynsä sääntöjen määräämänä koeaikana, ilman että sen työskentelyä häiritään.

Palkintotuomarin on vältettävä hätäisiä johtopäätöksiä, jotka saattavat johdattaa arvostelua koiralle myönteiseen tai kielteiseen suuntaan. Jos palkintotuomari huomaa tehneensä arvostelussa virheen, tulee se korjata heti ja ilmoittaa siitä välittömästi koiranohjaajalle.

3.7. Arvostelukortin täyttäminen

Koiran arvostelu suoritetaan Kennelliiton hyväksymää arvostelukorttia käyttäen. Ennen koe-erän alkua merkitään korttiin:

- koiran nimi
- koiranomistajan nimi ja kotikunta
- koiran irtilaskuaika
- pyytyöskentelyn huomioiminen.

Koe-erän aikana merkitään arvostelukorttiin kaikki koe-tapahtumat aikajärjestyksessä sekä mahdollisten siirtymien johdosta suoritettut koiran kytkemis- ja irtilaskuajat.

3.8. Tapahtumien selostus koiranohjaajalle

Koe-erän aikana on palkintotuomarin mahdollisuuksien mukaan jokaisen tapahtuman jälkeen selostettava koiranohjaajalle oma tulkintansa. Koe-erän päätyttyä palkintotuomarin on kerrattava kaikki koetapahtumat ja tulkintansa niistä, mainitsematta kuitenkaan pisteitä ja palkintosijaa. Koiranohjaaja merkitsee hyväksymisensä tapahtumien kuvauksesta nimikirjoituksellaan maastokorttiin.

3.9. Arvostelupisteiden merkitseminen

Palkintotuomari täyttää koe-erän päätyttyä maastokortin kokoomatiedot, suorittaa rastituksen ja merkitsee arvostelukohdittain koiran ansio- ja virhepisteet sekä kirjoittaa lyhyen kertomuksen koiran työskentelystä maastokortin takasivulle.

3.10. Koetapahtumien selostus ylituomarille

Palkintotuomari on velvollinen antamaan ylituomarille arvostelukorttinsa **asiallisesti täytettynä** sekä suullisesti selostaman kokeen kulun. Ylituomarin harkinnan mukaan on myös koiranohjaajalla mahdollisuus olla läsnä kuulemassa palkintotuomarin selostusta koetapahtumista. Palkintotuomari varmentaa lopuksi nimikirjoituksellaan tarkistettut koetulokset koirakohtaiseen pöytäkirjaan.

Ylituomarilla on **oikeus ja velvollisuus** selostuksen kuultuaan ja palkintotuomarin kanssa neuvoteltuaan muuttaa tarvittaessa palkintotuomarin tulkintoja koetapahtumista sekä näin myös arvostelupisteitä näiden sääntöjen ja erillisohjeiden perusteella. Ylituomarilla on myös oikeus muuttaa pisteitä saadakseen arvostelu yhtenäiseksi kaikkien koesuoritusten osalta.

Mikäli ylituomari muuttaa merkittävästi palkintotuomarin tulkintaa koetapahtumista, on ylituomarin velvollisuus ilmoittaa muutoksesta heti koiranohjaajalle.

3.11. Erimielisyydet kokeen aikana

Palkintotuomarilla on ratkaisuvalta maastossa ilmenneissä erimielisyyksissä. Palkintotuomarin on kuitenkin selostettava erimielisyydet ja epäselvyydet ylituomarille, jolla on lopullinen ratkaisuvalta. Lopullinen päätös on ilmoitettava koiranohjaajalle ennen tulosten julkistamista.

3.12. Palkintotuomarin suhtautuminen koiranohjaajaan ja oppaaseen

Palkintotuomarin tulee suhtautua koiranohjaajaan ja oppaa-

seen ystävällisesti ja kohteliaasti, mutta myös muistaa, että hänellä on tarvittaessa oikeus ja velvollisuus antaa heille ohjeita ja määräyksiä.

3.13. Osallistuminen ylituomarin puhutteluun

Palkintotuomari on velvollinen, ellei ole saanut ylituomarilta vapautusta, osallistumaan ennen kokeen alkua järjestettävään ylituomarin puhutteluun sekä noudattamaan kokeessa kaikkia ylituomarin ja koetoimikunnan erityisohjeita.

4. Koiranohjaajan toimintaohje

4.1. Ohjeiden noudattaminen

Koiranohjaajan on tarkoin noudatettava kaikkia palkintotuomarin hänelle antamia ohjeita ja määräyksiä.

4.2. Koiran kytkeminen oma-aloitteisesti

Koiranohjaaja saa kytkeä koiran oma-aloitteisesti vain luopuessaan kokeesta tai koiran jouduttua pois koalueelta tai ilmeisen vaaran uhatessa. Oma-aloitteisen kytkemisen syy on välittömästi ilmoitettava palkintotuomarille.

4.3. Oikeus esittää toivomuksia

Koiranohjaajalla on oikeus koe-erän aikana esittää kohtuullisia toivomuksia esimerkiksi kulkusuuntaa koskevissa asioissa, mutta hän ei kuitenkaan saa alituisilla toivomuksillaan häiritä kokeen kulkua.

4.4. Oikeus ohjata koira ja kieltää sitä virheistä

Koiranohjaajalla on oikeus ohjata koiraansa vihellyksin, viittauksin ja lievin kehotuksin sekä kieltää koira virhesuorituksista, ei kuitenkaan väkivaltaa käyttämällä.

4.5. Koesuorituksen hylkääminen

Jos koiranohjaaja ei piittaa annetuista ohjeista, rikkoo sääntöjä, häiritsee ryhmän toimintaa tai esiintyy muuten hyvän tavan vastaisesti, on palkintotuomarin hylättävä koiran koesuoritus. Hylkäämisestä ja sen syystä on heti tilaisuuden tullen tehtävä selvitys ylituomarille.

4.6. Koiranohjaajan suhtautuminen palkintotuomariin ja oppaaseen

Koiranohjaajan tulee käyttäytyä palkintotuomaria ja opasta kohtaan ystävällisesti ja kohteliaasti ja muistaa, ettei ole sopivaa ennen tuomarin loppuarvostelua kertoa hänelle koiran aikaisemmista saavutuksista.

4.7. Osallistuminen ylituomarin puhutteluun

Koiranohjaaja on velvollinen vaadittaessa osallistumaan ennen kokeen alkua järjestettävään ylituomarin puhutteluun sekä noudattamaan kokeessa kaikkia ylituomarin, palkintotuomarin ja koetoimikunnan antamia erityisohjeita.

5. Koetoimikunnan toimintaohje

Koetoimikunnan nimittää järjestävä yhdistys. Toimikuntaan kuuluu yleensä puheenjohtaja, sihteeri ja 1–5 jäsentä.

1. Toimikunta sopii keskinäisistä tehtävien- ja vastuunjaosta.
2. Tekee koeanomuksen, ellei sitä järjestävän yhdistyksen toimesta muuten tehdä. Tekee esityksen ylituomarista ja varamiehestä, sopii ilmoittautumismaksusta ja ilmoittautumisten vastaanotosta. Kirjalliseen ilmoittautumiseen tulee aina pyrkiä.
3. Varaa kokeiden keskuspaikan, tarvittavan majoituksen ja ruokailun huomioiden peseytymis- ja varusteidenvaihtomahdollisuuden.
4. Selvittää hyvissä ajoin ennen ilmoittautumisajan päättymistä, montako koiraa kokeeseen voidaan ottaa.
5. Ottaa yhteyden ylituomariin ja sopii ylituomarin puhuttelun ja arvonnin ajankohdasta.
6. Varaa koemaastot ja sopii koerauhasta. Varaa oppaat ja palkintotuomarit huomioiden, että yllättäviä tilanteita varten on olemassa varalla riittävä määrä maastoja, oppaita ja palkintotuomareita.
7. Varaa koetarvikkeet, kuten maastokortit, koirakohtaiset pöytäkirjat, koepöytäkirjat jatkolomakkeineen sekä koesääntöjä osanottajien ja tuomarien saataville. Varaa mahdolliset palkintoesineet.
8. Varaa koesihteerin, joka toimii yhteistyössä ylituomarin kanssa kokeen aikana, ellei sihteerinä ole koetoimikunnan sihteeri.
9. Koetoimikunnan on syytä kokoontua viimeiseen neuvotteluun 1–2 tuntia ennen ylituomaripuhuttelua ja arvontatilaisuutta.
10. Tarkastaa koirien rekisterikirjat, rokotustodistukset ja palkintotuomareiden tuomarioikeudet ylituomarin määrittämällä tavalla.
11. Tekee kokeen arvonta- ja tulostaulun. Varaa keskuspaikkaan näkyville kartan, josta ilmenee koemaastojen sijainti ja etäisyys keskuspaikasta.
12. Sijoittaa yhteistyössä ylituomarin kanssa tuomarit koemaastoihin. Selvittää ennakkoon mahdollisesti esille tulevat tuomareiden jääviysmahdollisuudet.
13. Järjestää arvonnin, joka yleensä on syytä järjestää ylituomaripuhuttelun jälkeen. Arvonta voidaan joissakin tapauksissa (suuri koiramäärä) suorittaa myös ennen ylituomaripuhuttelua. Tällöinkin kuitenkin ylituomarin valvonnassa. Selvittää arpomisjärjestyksen, joka voi olla esim. arvottu järjestys tai ilmoittautumisjärjestys.
14. Valmistelee ja järjestää kokeen palkintojenjako- ja päätöstilaisuuden, jossa huomioi kaikki kokeen järjestelyihin vaikuttaneet osapuolet.
15. Toimittaa tulokset lehdistölle.
16. Toimittaa koirakohtaiset pöytäkirjat ja koepöytäkirjat viikossa kennelpiirin valitsemalle koepöytäkirjantarkastajalle. Järjestää maastokorttien säilytyksen ja arkistoinnin vähintään yhden vuoden ajaksi.
17. Muistaa, että koetoimikunta ja sen jäsenet ovat vastuullisissa tehtävissä koko kokeen ajan. Koetoimikunnan on käytäyttyävä esimerkillisesti, luotava arvokas ja rakentava kennelhenki kokeeseen.

SUOMEN KENNELLIITTO - FINSKA KENNELKLUBBEN RY.
Kamreerintie 8 • 02770 Espoo
Puhelin (09) 887 300 • faksi (09) 8873 0331
www.kennelliitto.fi